

Summary

Vitalii Matsko, Liudmyla Kaplychna

**Artistic Modeling of a Man and the World in Crisis Situations
(by O. Gai-Golovko's Memoir Novel «Fighting with the Devil»)**

The article analyzes the aesthetics of the tragic, revealed in O. Gai-Golovko's memoir novel «Fighting with the Devil» for the first time. On the basis of his own life, the author reveals the tragic events that occurred after May 9, 1945, when Soviet troops defeated Hitler's Germany in World War II, and the intelligence services sought to capture Ukrainians who did not want to return to the USSR, where the authoritarian regime prevailed, rights and freedoms of a person were pressed. It is proved that the author represents the aesthetics of the tragic at the level of three categories: indirect, direct and existential dimensions. In the analyzed novel the unfolding of the aesthetic principles of the tragic is modeled on the conscious level of the dialectical unity of social and individual concepts in the form of a specific dialogue between the author and the reader.

Key words: *tragedy, aesthetics of the tragic, plot, narrator, the good and the evil.*

Дата надходження статті: «23» жовтня 2019 р.

Дата прийняття до друку: «03» грудня 2019 р.

УДК 821.161.2

DOI: 10.31475/fil.dys.2020.10.12

СВІТЛАНА ПІДОПРИГОРА,

доктор філологічних наук, професор

(м.Миколаїв)

**«Facebook-роман» О. Шинкаренка «Кагарлик»:
нарративна специфіка**

У статті досліджено нарративну специфіку роману «Кагарлик» О. Шинкаренка. Акцентовано, що в художньому світі роману зіштовхуються різні нарративні потоки, відбувається своєрідне взаємонакладання нарративів, що завжди породжує абсурдний діалог. Розміщення фрагментів роману на сторінці соціальної мережі Facebook актуалізує в українській літературі жанр «Facebook-роману», що прикметний своєрідним цифровим нарративом, зверненням до взаємозв'язків вербального та візуального (малюнки, фотографії на сторінці Facebook), музичного («музичні інтермедії») рядів, використанням мультимедійних, інтерактивних

можливостей соціальної мережі.

Ключові слова: *«Facebook-роман», цифровий наратив, мультимедійність, інтерактивність.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... У сучасному суспільстві соціальні мережі (Twitter, Facebook, Instagram тощо), а також блоги, форуми, визначаючи активний розвиток інформаційних технологій, відіграють надзвичайну роль у житті людей. Соціальні мережі засвідчують і зміну самого Інтернету з Web 1.0 на Web 2.0: «на відміну від інформаційних сайтів, тобто Web 1.0, Web 2.0 передбачає не інформування, а комунікацію, тобто заміну принципу one to many на many to many, коли споживачі інформації вступають в активні діалоги та полілоги з іншими реципієнтами» [7, с. 21]. Фактично вони стають універсальним гіпертекстом, де кожен учасник формує своє полотно оповіді – цифровий наратив. Зокрема, Facebook створює середовище для спільного розповідання, для мікроблогінгу, оскільки його користувачі оповідають епізоди свого життя в статусі поновлення, постів і коментарів [12].

Завдяки соціальним мережам багато людей пробує писати художні тексти, з'являються «зірки соцмереж», які згодом можуть стати письменниками [1]. Дж. Армстронг розглядає соціальні мережі як нову платформу для створення художніх творів та згадує роман Дженіфер Еган «Візит загону головорізів» («A Visit from the Goon Squad»), частини якого авторка упродовж 10 днів публікувала у Твіттері [9, с. 199]. Оскільки Дж. Армстронг дає рекомендації щодо створення експериментальних творів, то практичне завдання спрямоване на вироблення вміння написання художніх текстів у соціальній мережі з можливістю читацького вибору та обговорення он-лайн: написати оповідання з назвою «Це твій вибір», що має чотири можливих розв'язки; розмістити його он-лайн та попросити читачів обрати закінчення, що найбільше сподобалося [9, с. 200].

В українській літературі до соціальної мережі Facebook як засобу конструювання художнього тексту звернувся Олег Шинкаренко, розмістивши он-лайн частини «Facebook-роману» «Кагарлик». О. Шинкаренко – письменник, музикант та журналіст. У літературу він увійшов наприкінці 1980-х рр. Його твори друкувалися в журналах «ШО», «НАШ», «Хрещатик». 2006 р. за збірку оповідань «Як зникнути повністю» отримав літературну премію. На сьогодні в художньому доробку автора романи «Кагарлик», «Перші українські роботи», «Череп». Центральною темою творів стає зв'язок людини та

інформаційних, біологічних технологій, що призводить до трансформації поняття людського в майбутньому. У художньому світі романів проектується симбіоз людини та машини. Ця взаємодія руйнує підвалини гуманістичного світовідчуття, породжує постгуманістичні модифікації. Жанрово-стилістичне спрямування прози О. Шинкаренка окреслюється чорним гумором, кіберпанковою настроєвістю та екзистенційною напругою, адже персонажі творів не мають високої мети, живуть в абсурдному світі.

Формулювання цілей статті... Мета статті – окреслити нарративну специфіку «Facebook-роману» О. Шинкаренка «Кагарлик».

Виклад основного матеріалу... О. Шинкаренко розпочав роботу над романом «Кагарлик» 2012 р. у соціальній мережі Facebook, поставивши за мету кожного дня писати епізод із твору обсягом у 100 слів, причому «перша фраза уривка є трохи відозміненою першою фразою всесвітньо відомих книжок, виданих на папері до XXI сторіччя» [5]. У такий спосіб у романі актуалізується інтертекстуальна гра й «Кагарлик» стає «своєрідним «продовженням» одночасно всіх романів минулого», претендуючи на масштабність зображення та багатство інтерпретацій. Окрім того, ряд фрагментів тексту супроводжується «музичними інтермедіями», написаними в жанрі конкретної музики, що додає твору мультимедійних ознак. Автор перериває написання роману в соціальній мережі, вирішивши опублікувати книгу в друкованому форматі. На сьогодні вже вийшло два видання (2014, 2015) українською мовою та 2016 р. побачила світ книга англійською мовою.

У романі художньо відображається небажане майбутнє – світ через 100 років після ядерної російсько-української (російсько-китайської) війни, коли поряд із низьким рівнем життя функціонують високотехнічні пристрої – сморфони, здатні створити конектоми – копії людської свідомості. Сюжет розпадається, розповзається в різні боки, час стоїть або ж перебігає, художня нестабільна реальність не передбачає можливості для читача сфокусуватися на перебігу подій. Хоча ближче до кінця книги сюжет усе ж промальовується та вгадується – це перегравання на новий лад мотиву дороги, подорожі в пошуках витоків, тієї точки, з якої все почалося. Для головного героя Олександра Сагайдачного метою пошуків стає кохана Олена, яку він зустрічає на шляху, але так і не знаходить. Та й сама його подорож є одним із багатьох сценаріїв, згенерованих та безкінечно повторюваних комп'ютером.

Роман, актуалізуючи жанрову матрицю кіберпанку, антиутопії,

«галюцинаторного» роману (авторське жанрове визначення), порушує надзвичайно дражливі проблеми сучасності. Рецензії та відгуки на роман (М. Бриних, С. Комарницький, О. Коцарев, Я. Онишкевич, Г. Левченко), опубліковані в мережі Інтернет, свідчать про високий рівень зацікавлення твором, що не вкладається у звичайні межі, ілюструє неможливість застосувати до його аналізу прийнятну методологію. Так, оглядачі кваліфікують твір як роман, повість, низку оповідань. Незвична форма дає підстави жанрово визначати текст як «роман-пазл, роман-голограма» (А. Курков), «літературний Кубик Рубика» (Я. Онишкевич), авангардний, абсурдний роман (О. Коцарев), роман-дорога (М. Бриних).

Г. Левченко, називаючи твір п'ятивимірним романом, твердить про жанровий синтез антиутопії, науково-фантастичного й постмодерністського роману [3]. За масштабністю охоплення подій твір подібний до романної форми, а фрагментарність, нетривіальність викладової манери, багатовимірність часопростору, персонажної системи посилює його ризоматичну структуру, продукує текст нової формації – «Facebook-роман», що має розмиті категорії авторської свідомості, пройнятий тотальною іронією, деконструкцією, насичений інтертекстуальними маркерами, орієнтований на гру з читачем, інтерактивність, мультисенсорне сприйняття. «Кагарлик» поповнює масив національної антиутопічної літератури й, насамперед, працює з українськими комплексами, фобіями, іронічно їх обігруючи.

С. Комарницький, який перекладав «Кагарлик» англійською, підкреслює його зорієнтованість на людей, що люблять вишукану літературу, акцентує на експериментальній формі книги, винахідливому використанні наративних технік, оригінальній структурі [2]. Варто зазначити, що твір здобувся на увагу зарубіжної спільноти – «The Guardian» [10], «The Economist» [15] опублікували критичні рецензії на роман.

У романі «Кагарлик» з огляду на його жанрову специфіку вирізняємо складну наративну структуру на вербальному рівні. На специфіку ведення наративу в романі звернула увагу Г. Левченко. Дослідниця слушно акцентує на реалізованому в романі процесі зникнення «авторської свідомості», прагненні до реалізації «нульового ступеня письма» (Р. Барт), оскільки автор прямо декларує наявність різних голосів і цитат у творі, апробує різні літературні стилі та соціолекти [3].

Різні аспекти наративу досліджували А.-Ж. Греймас, Ж. Женет, Ц. Тодоров, В. Тюпа, Б. Успенський, В. Шмід та ін. Обмеження

нарративу лише словесною творчістю властиве класичній наратології. Структуралістське визначення включає в сферу наратології твори всіх видів мистецтв (не тільки словесні), що викладають тим чи іншим способом історію [6, с. 19]. Починаючи з 1990-х рр. розвивається «трансмедіальна наратологія», що вивчає візуальні, музичні нарративи, мову жестів. «Посткласична наратологія» (Д. Герман) ознаменовує наступний етап еволюції нарративного аналізу.

Отже, нарратив виконує комунікативну функцію, є засобом передачі інформації, що може транслюватися не лише вербально, а й залучаючи інші медіа, зокрема цифрові, оскільки «збільшення доступу та використання Інтернету вплинуло на творення та сприйняття нарративів у нових медіа» [16]. Так, науковці виходять на аналіз не лише художніх текстів, створених у мережі, а й досліджують особистий нарратив звичайних користувачів мереж.

У нарративній теорії розвивається ще одна нова парадигма – вчення про неприродні нарративи (*unnatural narratives*), де предметом аналізу стають художні тексти, що знаходяться поза межами міметичної моделі. До неміметичної літератури зараховують експериментальну прозу, середньовічні візії, грайливі ренесансні тексти, науково-фантастичну прозу та постмодерністську [14]. Як бачимо, тут відсутня термінологічна чіткість: поряд ставиться жанр, літературний напрям та художня якість твору. Зробимо спробу внести ясність: рисою, що об'єднує, стає експериментальний характер, коли випробовуються уявні кордони літератури, заперечується міметичний канон.

Неприродний нарратив насичений незвичними елементами, які не корелюються із приписами та схемами, що роблять художній світ подібним до оточуючої дійсності та впізнаваним. Такі нарративи експериментують із центральним ядром традиційного нарративу – його правдоподібністю. «Вони можуть радикально реконструювати антропоморфного наратора, традиційний людський характер і думки, що асоціюються з ним, або можуть рухатися поза реалістичними поняттями часу й простору, у такий спосіб ведучи до віддалених територій концептуальних можливостей» [12, с. 114].

У тексті «Кагарлика» автор широко послуговується можливостями неприродного нарративу, порушуючи часопросторову послідовність викладу, роблячи оповідачем кіборга, що має доступ до відповідних кодів інформації, конструюючи штучну мову (псевдоцерковнослов'янську) з допомогою он-лайн словника. Фактично кожен уривок роману презентує голос певного персонажа, сконструйованого в постгуманістичних координатах, коли людина

прирівнюється до розумної машини з опрацювання інформації, а машини наділяються здатністю мислити або ж умінням підтримувати розмову, використовуючи конектоми.

«Кагарлицький» світ є втіленням абсурду й хаосу, художньою реалізацією есхатологічного міфу, коли існує світ без Бога, а люди формують його фантастичні альтернативи. Художня концепція роману побудована на порушенні часопросторового співвідношення, відмові від фабульного хронологічного мислення. Центральний герой твору Сагайдачний, позбавлений пам'яті після того, як його свідомість була скопійована, може пересуватися то швидко, то повільно по осі часу, потрапляючи до простору, де різні версії розгортання подій співіснують та перетинаються. Він подорожує територією, що раніше називалася Україною: Київ – Кагарлик – Київ – Ходосівка – Хотів – Романків – Обухів – Кагарлик – Київ. Такий маршрут нагадує рух по колу, з якого немає виходу. Автор намагається спроектувати п'ятивимірний художній світ, де все, що може статися, стається. Він виформовує загрозливу реальність, в якій віртуальне стає домінуючим, неможливо розмежувати матеріальну дійсність та цифровий простір, оскільки, як спостерігає наратор: «усе, що я міг собі уявити, було схожим на Кагарлик. Але що таке Кагарлик, як він виглядає і де знаходиться? Здається, це кулястий предмет розміром з яблуко із дуже нерівною поверхнею, вкритою потворними відростками» [4, с. 13].

У романі на структурному рівні здійснюється спроба розмежувати різні нарративні потоки – на початку подибуємо спеціальну «інструкцію», яка допомагає ідентифікувати, кому належить той чи інший уривок. Так, через нумерацію уривків вирізняються три точки зору, з яких ведеться оповідь: Олександр Сагайдачний, супутники-кіборги Юрій Гагарін та Funny Russian Sputnik (FRS). У такий спосіб суб'єкт нарації виступає в трьох персонажних втіленнях – Олександр Сагайдачний і дві його нейронні копії-конектоми (позитивна й негативна), що вміщені у військовій російській супутники-кіборги.

Позитивною версією свідомості є супутник (FRS), що вийшов з-під контролю спецслужб. Він веде свій блог та організовує збір коштів, щоб урятувати Сагайдачного – вивести його з території України. FRS оголошує себе автором роману, звертається до читачів та роз'яснює специфіку п'ятивимірного тексту – дає уявлення про задум твору. Так, «Кагарлик» виявляється коротким викладом безкінечного п'ятивимірного оригіналу, що не може бути відтворений цілковито в тривимірній реальності.

Негативну версію свідомості представляє супутник, що називає себе

Юрій Гагарін. Він православний фундаменталіст, завданням якого є відслідковувати та знищувати осіб нетрадиційної сексуальної орієнтації, прославляючи Росію. Його російська мова насичена штапованими гаслами, повниться стародавніми зворотами та словами: «Измолкать не буду ни под каким предлогом либо местоимением, а сразу же испочну речь свою дивномудрую об России да об том, како возможно возвернуть обратно все ея пространные завоевания. Впервых конешно же надобно от содомитских грехопадников избавитца немедля и лучше их оскоплять» [4, с. 89].

Нарація будується за Бахтінським принципом «багатоголосся», що дозволяє висвітлити певну ситуацію або ж обговорювану проблему з різних точок зору. Прикметно, що для викладової манери твору характерне чергування голосів персонажів, що вирізняються на формо-змістовому рівні. Фрагментарність тексту зорієнтовує автора на увиразнення рис персонажів через їх мовлення, а оповідь заміняє подієвість. Оскільки докладні описові характеристики відсутні, й самі дійові особи роману стають носіями ідеологічних концептів, позитивна чи негативна спрямованість яких оприявнюється через використання певних мовленневих штапів. Фактично як і в комікс-культурі, кожен персонаж має саморепрезентуватися через мову. Мова стає ключем до розуміння ментальності «кагарлицького» світу, його абсурдного наповнення.

О. Шинкаренко звертається до мовлення, що охоплює різні пласти мови, з комічною метою зіштовхує мовленнєві потоки. Він використовує штучно змодельовану й подібну до церковнослов'янської мову – так розмовляє Михайло Калашников, представник «православного воїнства»: «Зрю, лепотный ты человек, аще и буддыга. Схорони мя по православному постатию, а я отблагодарствую» [4, с. 28]. Російською мовою говорять російські супутники, зустрічаються репліки з мокшанської та китайської, івриту. Ну й, звісно, українською написана більшість тексту роману.

Гомодієгетичні наратори рефлексують з приводу ситуацій, в які потрапляють/перебувають, причому їхні імена наповнюються інтертекстуальними маркерами (Максим Перепелиця, Карл Маркс, Владимир Сорокін). У більшості уривків у центрі розповіді знаходяться проблеми віри та релігії.

Розміщення твору в соціальній мережі, як уже було зазначено, дає підстави вести мову про цифровий наратив та особливості його втілення в романі. Цифровий наратив – це динамічний спосіб передачі повідомлення, у якому слово, образ і звук виражені в спільному

цифровому кодi. Він об'єднує повідомлення будь-якого характеру, а не лише мистецького, бо «цифровими розповідями» насичені всі сфери життя сучасної людини (побутова, освітня, професійна тощо). Цифровий формат нарративу активно вивчається зарубіжними вченими як один із предметів дослідження цифрової гуманітаристики (Р. Пейдж та Б. Томас, Дж. Ламберт, К. Міллер, Б. Портер, Л. Шакефолд, Дж. Слоулес Дуглас та ін.) та набуває популярності й у сфері зацікавлень української наукової спільноти (Л. І. Тимчук). Щодо роману «Кагарлик» цікавою є специфіка художнього цифрового нарративу саме в соціальній мережі Facebook.

У європейському та американському комунікативному цифровому просторі популярною є соціальна мережа Twitter, користувачі якої вже давно помітили її потенціал у створенні художніх текстів (наприклад, [8], [11]), а обмеження кількості друкованих символів (140) у мікроблозі сприяє конденсованості, афористичності художнього повідомлення. Відтак у зарубіжному літературознавстві поступово входить у вжиток поняття «твітература» (Twitterature [13]). До твітератури зараховуються афоризми, мікро-поєми, поезія (хайку), проза (це може бути фан-фікшн, оригінальний переказ класичних творів і легенд; роман, що складається з ряду окремих повідомлень), створені завдяки мікроблогу в мережі Twitter. Однак така «конденсована» література нівелює традиційного читача – читач трансформується: «він втрачає здатність сприймати великі масиви інформації, зосереджувати увагу на розлогіх текстах, напружуватися задля опанування складних смислів» [7, с. 29], оскільки відбувається «квантизація» або «атомізація» контенту.

О. Шинкаренко обрав для публікування уривків роману «Кагарлик» соціальну платформу Facebook. Хоча тут немає чіткого обмеження кількості символів, автор свідомо обмежує структуру – фрагмент тексту має складатися із 100 слів. Цифрова оповідь обривається на 9300 уривку (9300 – це кількість написаних слів) та не повністю співпадає із друкованою версією. У друкованому варіанті текст більш відредагований, а сенс концентрованіший. Спільною залишається проблема пам'яті та спогадів, копії й оригіналу, іронічність, абсурдність та невизначеність екзистенції людини.

Окрім самої історії, впадають в очі авторські та читачькі коментарі, що створюють атмосферу інтерактивності. Автор розкриває ідеї свого задуму, подекуди уточнює та роз'яснює незрозумілі моменти. Так, О. Шинкаренко зазначає: «Я розпочав експеримент, мета якого мені поки що остаточно не відома. Сподіваюся, що я відкрию у ході цього

щось нове. На мою думку, літературна творчість має нагадувати дослідження космосу або експерименти на адронному колайдері» [5]. Щодо заявленої інтертекстуальності твору, що перша фраза кожного уривку має бути видозміненою фразою відомої книги, то автор у коментарях згадує «Дон Кіхота» М. Сервантеса, «Майн Кампф» А. Гітлера, «Цілину» Л. Брежнєва, оповідання Белькампо, «Роман про троянду», частково розкриваючи інтертекстуальне поле твору. Також авторські коментарі кожного разу повідомляють про перехід «голосу» оповіді до російського супутника. Тут автор ділиться й гіперпосиланнями, дотичними до того, про що йдеться: в уривку про пам'ять та її втрату підкреслюється, що «мабуть деякі елементи роману спали мені на думку після прочитання» книги Олівера Сакса («Человек, который принял жену за шляпу»). Фрагмент про перенесення людської свідомості на електронний носій доповнюється гіперпосиланнями на довідникові статті Вікіпедії – «Загрузка сознания» та «Blue Brain Project».

У коментарях вміщуються відгуки та рекомендації читачів, як зробити текст цікавішим. Наприклад, Ірина Феофанова (Ira Feofanova) зауважує необхідність неочікуваного повороту подій, інтриги, оскільки «у «Кагарлику» поки що веде далі (я про себе як читача) тільки бажання дізнатися: хто він такий, цей Кагарлик? Але питання так давно повисло у повітрі, що перестало бути таким уже й важливим» [5]. Олександр Чубуков помічає невідповідність зображення супутника з тим, який описує автор: «не військовий супутник, а космічний апарат типу союз... може для читачів то й не так важливо» [5]. Відтак і читач, і автор отримують зворотний зв'язок, що робить процес читання інтерактивним та цікавішим.

Окремими гіпертекстовими посиланнями О. Шинкаренко вводить в текст музичні композиції. Пробудження Сагайдачного супроводжується «Звуками кімнати», а це стукіт, сміх, жіночий спів, незрозумілі слова. Його просування далі озвучує композиція «Рух коридором». Ще є музичні інтермедії, як їх називає автор, «24-тактна пральна машина», «І о Оу А И і Ю», «Цифровий вітер», «Обухів – Васильків», «Богородице Деву», «Корову увели», «Анастасеос Імера богородиця». Останні три музичні теми схожі. Тут у жанр конкретної музики, що повниться звуками оточення, влітаються церковні співи, котрі набувають певної кітчевості, оскільки деформовані можливостями звукозапису.

Візуальний ряд доповнює вербальний, а візуальні метафори актуалізують додаткові смисли. Наприклад, коли йдеться про намагання персонажів дізнатися, який зараз рік, автор розміщує

фотографію сторінки відривного календаря за 2009 р. Пожовклий колір, записи ручкою того, що було заплановано на день, вказують на давність. Однак метафорична ознака загубленості в минулому часі, невідповідності справжнім потребам доби міститься в переліку подій, якими визначний 2009 рік та день 16 серпня. Так, 2009 рік прикметний 92-річчям Великої Жовтневої соціалістичної революції, а 16 серпня визначне прийняттям постанови Ради Міністрів СРСР про зрощення та освоєння цілини (1956), оголошенням Шрі-Ланки соціалістичною республікою (1978).

Висновки... Отже, О. Шинкаренко є чи не найпослідовнішим абсурдистом української літератури. У романі «Кагарлик» він актуалізує дражливі теми, подає своєрідну соціальну сатиру українських реалій, абсурдизує усі духовні підвалини життя. Фрагментоване полотно твору формується із уламків жанрів (кіберпанк, наукова фантастика, дистопія). У художньому світі роману зіштовхуються різні наративні потоки, відбувається своєрідне взаємонакладання наративів, що завжди породжує абсурдний діалог. Розміщення фрагментів роману на сторінці соціальної мережі Facebook актуалізує в українській літературі жанр «Facebook-роману», що прикметний своєрідним цифровим наративом, зверненням до взаємозв'язків вербального та візуального (малюнки, фотографії на сторінці Facebook), музичного («музичні інтермедії») рядів, використанням мультимедійних, інтерактивних можливостей соціальної мережі.

Список використаних джерел і літератури:

1. Акунин Б. В последние пару лет аудитория как-то повзрослела. URL: <https://www.ozon.ru/context/detail/id/136910272/>
2. Інтерв'ю Стівена Комарницького : Поступово знаходимо друзів української літератури у Британії. URL: <http://www.chytomo.com/interview/stiven-komarnickij-postupovo-znachodimo-druziv-ukraiinskoi-literaturi-u-britanii>
3. Левченко Г. «Кагарлик»: російсько-китайська ядерна війна або п'ятивимірний роман про українське життя. URL: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2014/12/09/172647.html> 243
4. Шинкаренко О. Кагарлик. Київ : Люта справа, 2015. 240 с.
5. Шинкаренко О. Кагарлик. URL: [facebook.com/kaharlyk](https://www.facebook.com/kaharlyk)
6. Шмид В. Нарратология. Москва : Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
7. Яблоновська Н. В. Художня література та мас-медіа в нових соціокомунікаційних умовах: спільність функцій, можливостей та ризиків.

Онтологія літератури в сучасних комунікативних умовах : монографія. Миколаїв, 2016. – С. 7–36.

8. Armitstead C. Has Twitter Given Birth to a New Literary Genre? URL: <https://www.theguardian.com/books/booksblog/2014/jan/10/twitter-birth-new-literary-genre>

9. Armstrong Ju. *Experimental Fiction: An Introduction for Readers and Writers.* London-New Delhi-New York-Sydney : Bloomsbury, 2014. 216 p.

10. Dystopian Ukraine Novel, Written on Facebook During Protests, Gets English Translation. URL: <https://www.theguardian.com/books/2016/jun/27/dystopian-ukraine-novel-written-on-facebook-during-protests-gets-english-translation>

11. Messieh N. Twiterature – The Art Of Literature On Twitter URL: <https://www.makeuseof.com/tag/creative-and-literary-uses-for-twitter>

12. *New Narratives : Stories and Storytelling in the Digital Age / ed. by Ruth Page, Bronwen Thomas.* University of Nebraska, 2011. – 296 p.

13. Twit literature. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Twit_literature

14. Unnatural Narratives, Unnatural Narratology: Beyond Mimetic Models / Ja. Alber, S. Iversen, H. S. Nielsen, B. Richardson. *Narrative.* 2010. Vol. 18. № 2. May. P. 113–136.

15. War, in Pieces: Ukrainian Protest Literature URL: <https://espresso.economist.com/043c2ec6c6390dd0ac5519190a57c88c>

16. Yellowlees D. J. *The End of Book or Book without End : Reading Interactive Narrative.* Michigan : The University Michigan Press, 2001. 216 p.

References:

1. Akunin B. V poslednye paru let audytoryja kak-to povzroslela. URL: <https://www.ozon.ru/context/detail/id/136910272/>

2. Intervju Stivena Komarnyc'kogho: Postupovo znakhodymo druživ ukrajinskoji literatury u Brytaniji. URL: <http://www.chytomo.com/interview/stiven-komarnickij-postupovo-znachodimo-druziv-ukraiiinskoi-literaturi-u-britanii>

3. Levchenko Gh. «Kagharlyk»: rosijs'ko-kytajs'ka jaderna vijna abo p'jatyvmirnyj roman pro ukrajins'ke zhyttja URL: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2014/12/09/172647.html> 243

4. Shynkarenko O. Kagharlyk. Kyiv : Ljuta sprava, 2015. 240 c.

5. Shynkarenko O. Kagharlyk. URL: [facebook.com/kaharlyk](https://www.facebook.com/kaharlyk)

6. Shmyd V. *Narratologhyja.* Moskva : Jazyky slovjanskoj kul'tury, 2003. 312 c.

7. Jablonovs'ka N. V. Khudozhnja literatura ta mas-media v novykh sociokomunikacijnykh umovakh : spil'nist' funkcij, mozhlyvostej ta ryzykiv. *Ontologhija literatury v suchasnykh komunikatyvnykh umovakh : monoghrafija.* Mykolaiv, 2016. – С. 7–36.

8. Armitstead C. Has Twitter Given Birth to a New Literary Genre? URL: <https://www.theguardian.com/books/booksblog/2014/jan/10/twitter-birth-new>

literary-genre

9. Armstrong Ju. *Experimental Fiction : An Introduction for Readers and Writers*. London-New Delhi-New York-Sydney : Bloomsbury, 2014. 216 p.

10. *Dystopian Ukraine Novel, Written on Facebook During Protests, Gets English Translation*. URL: <https://www.theguardian.com/books/2016/jun/27/dystopian-ukraine-novel-written-on-facebook-during-protests-gets-english-translation>

11. Messieh N. *Twitature – The Art Of Literature On Twitter* URL: <https://www.makeuseof.com/tag/creative-and-literary-uses-for-twitter>

12. *New Narratives : Stories and Storytelling in the Digital Age* / ed. by Ruth Page, Bronwen Thomas. University of Nebraska, 2011. – 296 p.

13. *Twitterature*. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Twitterature>

14. *Unnatural Narratives, Unnatural Narratology : Beyond Mimetic Models* / Ja. Alber, S. Iversen, H. S. Nielsen, B. Richardson. *Narrative*. 2010. Vol. 18. № 2. May. P. 113–136.

15. *War, in Pieces : Ukrainian Protest Literature* URL: <https://espresso.economist.com/043c2ec6c6390dd0ac5519190a57c88c>

16. *Yellowlees D. J. The End of Book or Book without End : Reading Interactive Narrative*. Michigan : The University Michigan Press, 2001. 216 p.

Summary

Svitlana Pidopryhora

Facebook-Novel by O. Shynkarenko «Kagarlyk»: Narrative Specificity

The article explores the narrative specifics of O. Shynkarenko's novel «Kagarlyk». It is emphasized that in the artistic world of the novel different narrative flows collide, there is a peculiar interplay of narratives, which always creates an absurd dialogue. Placing fragments of a novel on a page of the social network Facebook actualizes in the Ukrainian literature the genre of «Facebook-novel», which is marked by a kind of digital narrative, access to interrelations of verbal and visual (pictures, photos on Facebook page), musical («musical interludes») series, using the multimedia, interactive capabilities of the social network.

Key words: *Facebook-novel, digital narrative, multimedia, interactivity.*

Дата надходження статті: «05» листопада 2019 р.

Дата прийняття до друку: «13» грудня 2019 р.